Popis reprezentativní knihy – tzv. Quick Scan

Záhlaví:

Zpracovala: Markéta Dvořáková

John Ronald Reuel Tolkien / Pán prstenů: Společenstvo prstenu / 1954 / úroveň 4

Úvodní poznámky*:*

John Ronald Reuel Tolkien (3. leden 1892 – 2. září 1973), anglický spisovatel, filolog a univerzitní profesor je pro neutuchající popularitu považován za nejdůležitějšího z otců žánru moderního hrdinského fantasy. Trilogie Pán prstenů vyšla poprvé v roce 1954, česky byl román vydán v roce 1990. Původně bylo dílo koncipováno do šesti knih a mělo být vydáno v jednom svazku. Z obchodních důvodů však bylo dílo rozděleno do tří svazků s názvy: Společenstvo prstenu, Dvě věže, Návrat krále. Pán prstenů volně navazuje na knihu Hobit aneb cesta tam a zase zpátky. Kniha je vhodná jako četba pro děti a mládež, ale zaujme i dospělé čtenáře. Příběh se odehrává ve fiktivní Středozemi, sleduje konflikt dobra se zlem. Představuje se v něm jak kolektivní hrdinství, tak individuální hrdinství jednotlivých členů Společenstva prstenu.

Román byl několikrát zfilmován. V roce 1978 Ralph Bakshi režíroval první a část druhého dílu jako film animovaný, v roce 1980 byl dokončen poslední díl jako televizní animovaný film. Největšího úspěchu však dosáhla filmová adaptace režiséra Petera Jacksona, který v letech 2001-2003 zfilmoval všechny tři díly románu. Na motivy knihy vznikají také počítačové hry.

Pán prstenů patří mezi nejpopulárnější romány 20. a 21. století. Jedná se o celosvětově třetí nejprodávanější román, prodalo se ho přes 150 miliónů výtisků. Byl vyhlášen nejvýznamnější knihou tisíciletí. Filmové zpracování Společenstva prstenu, získalo 4 Oscary, 5 cen BAFTA, Americký filmový institut jej zvolil za druhý nejlepší animovaný film všech dob.

Dimenze	Ukazatel	Popis (komplikující faktory)
Základní požadavek upoutat	Čas	379 stran, bez ilustrací
	Zájmy	Ústředním tématem knihy je souboj dobra a zla. Prostředí, kde se děj odehrává, je čistě dílem autorovy fantazie, zaujme tedy čtenáře, kteří se nebojí nechat se vtáhnout do děje a jiného světa. Nabízí také úvahy o životě a smrti, ukazuje různé druhy povah lidí, sílu přátelství, odvahu, čest, věrnost a bojovnost.

Čtenářská zkušenost	Čtenář by měl být trpělivý, protože knihu, která má 379 stran, pravděpodobně nebude schopen přečíst za jeden den. Kniha tedy vyžaduje větší časovou investici, rozložení četby do několika dní. Čtenář by měl mít i zkušenosti se čtením trilogií, neboť příběh na konci knihy není uzavřen a pokračuje ještě v následujících dvou pokračováních. Kniha je náročná na udržení pozornosti a orientace v mnoha jménech postav a vyžaduje velké zapojení fantazie.
Všeobecné znalosti	Protože svět, ve kterém se děj odehrává, má svá vlastní pravidla, na čtenáře nejsou kladeny nároky z hlediska konkrétních všeobecných znalostí. Oblast, která je pro porozumění důležitá, jsou psychologické znalosti, tedy hodnota přátelství, důvěra, pomoc druhým, věrnost, čest.
Oborově specifické znalosti a zkušenosti	Čtenář by měl mít zkušenosti s četbou fantasy. V knize vystupují smyšlené postavy s nadpřirozenými schopnostmi, které nejsou součástí našeho světa stejně jako prostředí. Pro lepší orientaci v historii příběhu napomůže kniha Sillmarilion, která obsahuje informace o pozadí světa, ve kterém se děj odehrává.

Obeznámenost s literárním stylem	Slovní zásoba	Mladí čtenáři by mohli mít potíže s porozuměním některým archaismům. Slovní zásoba je velice pestrá, kniha je psána spisovným jazykem, v textu se místy objevují až vznešené výrazy. Některé postavy hovoří jazykem, který Tolkien vymyslel.
	Větné konstrukce	Větné konstrukce jsou poměrně složité a dlouhé, četba vyžaduje pozornost a koncentraci.
	Stylistika	Literární jazyk je srozumitelný, autor využívá detailních popisů. Kombinuje se zde styl vyprávěcí a popisný. Vyprávění je prokládáno řadou autorových lyrických pasáží – básní a písní, ve kterých jsou časté básnické figury i zvukové prostředky.
Obeznámenost s literárními postupy	Děj	Děj knihy se odehrává ve Středozemi, fiktivním kontinentě v Ardě (prapředchůdce Afriky). Frodo Pytlík zdědí Prsten moci, který musí být zničen, protože Temný pán opět nabývá na síle a chce svůj Prsten zpět. Frodo tedy musí opustit svůj milovaný Hobitín a vydat se z Kraje na nebezpečnou cestu. Díky čaroději Gandalfovi se zformuje společenstvo složené ze zástupců lidí, elfů, hobitů a trpaslíků, které Froda na cestě do země Mordor doprovází. Děj je napínavý, výborně propracovaný, plný zvratů, obsahuje silné momenty a odkazy do dalšího pokračování.

	Časový sled	Děj knihy je vyprávěn chronologicky.
	Dějové linie	Společenstvo prstenu obsahuje jednu dějovou linii, v poslední kapitole se zároveň s rozbitím Společenstva linie rozdvojuje.
	Perspektiva	Příběh je vyprávěn v er-formě, vyprávění je doplněno dialogy postav v přímé řeči a různými básněmi a písněmi.
	Smysl	Čtenář by měl porozumět myšlence, že ačkoliv se může zdát situace bezvýchodná, vždy je alespoň nějaká naděje, že i nepatrní a malí lidé mohou díky své oddanosti, odvaze a odhodlanosti přemoci silnějšího nepřítele. Kniha upozorňuje na hodnoty jako je věrnost, čest, pravda a láska.
Obeznámenost s literárními postavami	Charakter postav	Čtenář tohoto díla má na výběr poměrně mnoho postav ze strany dobra, ke které by mohl vzhlížet, neboť každá z postav má své charakteristické vlastnosti a je hrdinou.
	Počet	V knize se objevuje 9 hlavních postav (Frodo, Sam, Pipin, Smíšek, Aragorn, Gandalf, Legolas, Gimli, Boromir) a mnoho postav vedlejších (Elrond, Bilbo Pytlík, Tom Bombadil, Galadriel, Sauron, Saruman, Nazgúlové, …)

Vztahy	Frodo, Sam, Pipin a Smíšek jsou hobiti z Kraje, přátelí se dlouhá léta. Ostatní ze Společenstva se k výpravě připojují později. Gandalf, mocný čaroděj, přítel hobitů, výpravu plánuje, zpočátku je jejím vůdcem. Aragorn, Hraničář, Chodec, je zcestovalý a moudrý dědic královského trůnu. Legolas je statečný a sličný elf, Gimli silný a odolný trpaslík, Boromir je statečný a hrdý voják, zástupce lidí. Postupně se mezi členy Společenstva vytváří přátelství na život a na smrt.